

Boek/verhaal bespreking Charles Dickens -
De geschiedenis van de kobolden, die een doodgraver ontvoerden.

Vier jaar geleden heb ik het verhaal Scrooge van Charles Dickens gelezen en besproken voor de OZO. Dit verhaal zit vol met symboliek.
Zo ook dit verhaal - De geschiedenis van de kobolden, die een doodgraver ontvoerden.

Ik zal er wat over vertellen:

Gabriël Grub is de hoofdpersoon in het verhaal. Hij is een koster die tegelijkertijd ook doodgraver is. Hij is een 'ziekelijke, norse en zwaarmoedige' man. In het verhaal staat dat het anders kan.

Het verhaal heeft dan wel een personale verteller, in het begin is er een ik-verteller. Deze vertelt dat hij ook wel een doodgraver kent die heel vrolijk is en 'de meest zorgeloze liedjes kweelde'.

Zo niet Gabriël Grub. Hij is een 'zwartgallig en eenzaam man, die zich met niemand anders bemoeide dan met zichzelf, en een oude, met riet omvlochten fles, die juist in zijn diepe vestzak paste - en die ieder vrolijk gezicht dat hem voorbij ging, met zulk een boosaardige, ruziezoekende uitdrukking bekeek, dat men hem niet kon ontmoeten zonder een rot gevoel te krijgen.'
Dat met die fles is symbolisch - ik zal zo op terug komen.

'Op een kerstavond, vlak voor de schemering, nam Gabriël Grub zijn spade over de schouder, stak zijn lantaarn aan, en begaf zich naar het oude kerkhof.'

Alleen al in deze zin zitten vier symbolen. Ze gaan allemaal over hem:

1. de schemering - Het is de grens van het bewustzijn en het onbewuste. Hij begrijpt iets niet.
2. zijn spade - 'iets wat verdrongen is moet naar boven worden gehaald. Er moet werk verzet worden'(Vollmar).
3. zijn lantaarn - dit is het licht. Het licht in hem. Dat moet opgegraven worden. Hij ziet niet in dat hij het licht in zichzelf draagt.
4. het oude kerkhof - op het kerkhof waart de dood. De dood betekent voor Grub loslaten en de moed hebben om door te gaan. Het betekent in dit geval dat hij de moed moet hebben om het licht in zichzelf te willen zien. Het is hard werken omdat dit in heel veel gevallen niet vanzelf gaat.

'Terwijl hij door de oude straten liep, zag hij het vrolijk schijnsel van de brandende haarden door de oude vensters lichten en hoorde hij het luide lachen en de vrolijke kreten van hen die er om heen verzameld waren; hij bemerkte de drukke voorbereidingen voor de feestelijkheden van de volgende dag, en rook de verschillende geuren, dientengevolge in wolken uit de keukenvensters opstegen. Dit alles was als gal en als een voor het hart van Gabriël Grub'.

Al dit moois wat hij voor zich ziet is hij! Alleen is hij er zich niet bewust van. De haard is hij met al zijn warmte die in hem schuilt. Eten is voeding, innerlijke voeding. Als hij een haard vindt die hem innerlijke voeding geeft hoeft hij niet zijn gevoel weg te drukken. Iets wat hij nu wel doet. Het is te zien aan de mensen die lachen. Lachen betekent in dit geval lachen als een boer met kiespijn want er is niet te lachen voor Grub.

Je ziet ook wel in dit stukje dat dit innerlijke proces niet zomaar gaat. Er moet hard gewerkt worden. Het is te zien aan dat hij 'de drukke voorbereidingen voor de feestelijkheden' bemerkt.

Er zijn ook kinderen in het verhaal. Daar moet hij niets van hebben.

Dat zal wel niet omdat ook hij dat is. Het betekent het nieuwe in hem naar wat een weg moet vinden naar de volwassenheid in hemzelf. Het is ook het gevoel en daar moet hij niets van hebben. Waarom niet? Hij vindt het eng. Het komt even verder terug in het verhaal.

Gabriël Grub is op het kerkhof – hij haalt zijn fles tevoorschijn. In de fles zit alcohol.

Charles Dickens heeft dit er niet per ongeluk ingeschreven. Ook dit heeft een symbolische waarde.

Alcohol betekent 'gebrek aan helder zicht. Het onbewuste vraagt om grotere helderheid en meer bewustzijn' (Vollmar). Hij drinkt het bijna. Nog niet omdat er een stem hahaha lachte. Hij denkt, het is niets en brengt zijn fles weer naar de mond.

Opeens zat er een vreemde, onaardse gedaante tegenover hem (een hele beschrijving volgt) – het is een kobold.

De kobold betekent het andere. Het andere in Gabriël zelf. Het is ook per ongeluk tegenover Grub geschreven door Dickens. Het betekent dat Grub het moeilijk vindt om het andere, het vreemde met zichzelf te verenigen.

Het andere in de mens betekent dit: 'Het ego moet overwonnen worden.

Vertrekpunt van alle bewustzijnontwikkeling en zelfkennis'(Vollmar). Bewuster worden(moet) van zijn persoonlijke situatie. De vreemdeling – Grub zelf dus – 'moet ter discussie worden gesteld van het eigen normale leven en tot zelfkennis worden aangespoord' (Vollmar).

Gabriël Grub was als verlamd en niet in staat om te antwoorden.

Hij is bang. Bang om zichzelf innerlijk te ontwikkelen. Daarom is hij bang in het verhaal. Als hij nonchalant zou zijn tegenover deze kobold dan zou het betekenen dat hij te nonchalant zou staan tegen zijn innerlijk. En dat is nu juist niet de bedoeling.

Dickens kon ook bedenken dat Grub heel moedig tegenover de kobold zou staan. Nee, kan inderdaad niet want dan was het begin van het verhaal al heel anders geweest en zou de rest van het verhaal ook anders moeten verlopen. Het is zo dat de meeste mensen bang zijn voor innerlijke ontwikkeling. Angst staat in de weg. Angst voor herhaling of angst voor het onbekende. Dit laatste is precies waar het in dit stukje van het verhaal om draait. Prachtig geschreven van Dickens.

De vreemdeling heeft heel lange lenige benen.

Dit is geen toeval. Het betekent dat Grub heel lenig is. Er is genoeg kracht in hem om lenig te zijn.

Lenig in het denken om te voelen.

Grub zinkt door de grond in het verhaal – Het betekent dat hij naar zijn onbewuste gaat. Waar ook de kobolden zijn. Hij, het andere het vreemde.

Op een gegeven moment zegt Grub: 'Ik -ik – ben bang dat ik afscheid van u moet nemen, meneer.; zei de doodgraver, terwijl hij zich trachtte te bewegen.

'Afscheid van ons nemen! ', zei de kobold; 'Gabriël Grub gaat afscheid van ons nemen! Ha, Ha, Ha!'

Zo staan deze twee zinnen in het verhaal er tussen geschreven. Ze zijn zo'n grote symbolische waarde. Geweldig.

Dit staat er: Ik ben bang afscheid van u te moeten nemen, terwijl hij zich trachtte te bewegen - het betekent dat hij inderdaad trachtte. Want voor bewegen had hij kracht nodig. Om een beweging in het innerlijk te krijgen heb je heel veel kracht nodig. Kracht in het denken van, ik ben verkeerd bezig. Maar ook kracht in het voelen en dat was nu juist zo heel moeilijk voor Grub.

De kobolden lachen hem uit als Grub zegt dat hij afscheid van ze moet nemen. Als ikzelf kijk naar de wereld van de droom gaat de nachtmerrie echt niet vanzelf weg. Er moet inzicht komen in wat er eventueel 'fout' gedaan wordt in het dagelijkse werkelijke leven. Pas dan zal de droom niet met dit beeld terug komen. (Dit geldt dan wel voor de 'gewone' nachtmerries en voor zover ik weet niet voor trauma's) Pas als de 'fout' herstelt wordt komt er licht.

Dit zie je dan ook een zin verder: 'Terwijl de kobold lachte, merkte de doodgraver, gedurende één ogenblik, een schitterende verlichting in de ramen van de kerk op, alsof het hele gebouw verlicht werd;

Met andere woorden, doordat hij de zin van het leven wil doorgronden (dat betekent de kerk namelijk) en hij daar moeite voor wil doen en doet ziet hij zijn eigen licht heel sterk schijnen.

Voor een ogenblik inderdaad want er moet nog veel werk verzet worden wil het licht sterker gaan schijnen.

Alleen, In het verhaal is Gabriël Grub niet overtuigd. Ne natuurlijk niet, zijn denken in oppermachtig op dit punt van zijn leven. En het voelen wordt nog steeds weg gedrukt.

Later in het verhaal zal Gabriël Grub ontwaken bij het kerkhof. Hij twijfelde of hij zijn avontuur wel echt had beleefd maar ja, het was tocht echt gebeurd. Een beschrijving volgt in het verhaal.

Het is dan ook toeval dat de spade en fles blijven liggen als hij weg gaat.

Ook het ontwaken is niet zomaar bedacht. Het betekent dat er meer bewustzijn is gekomen.

Het is de zin: 'Hij was een ander mens geworden'. In diezelfde zin staat ook dit: , maar kon niet de gedachte verdragen , dat hij naar een plaats terug zou gaan, waar men zijn bekering zou bespotten en er niet aan geloven. Hij aarzelde enige ogenblikken en keerde zich toen om, om zijn brood elders te gaan verdienen'.

Dit verhaal is dus niet Scrooge waarin hij bezocht wordt door drie geesten en daardoor het licht in één keer ziet. Ook hier kan ik wel het een en ander over vertellen.

Grub gaat weg om later weer terug te keren als een arm maar tevreden man.

Tien jaar later om precies te zijn. Dit ook is geen toeval.

Zoals gezegd, innerlijk werken in hard werken. En tien jaar is geen toeval, daar kan ik persoonlijk veel over vertellen.

In het begin van het verhaal wordt er geschreven dat dit een verhaal is wat onze grootouders al vertelden aan elkaar. Het was zo'n verhaal dat wel geloofd moest worden omdat het zo oud is.

Op het laatst in het verhaal komt dit even terug. 42 mensen geloven het verhaal wat Grub had ondervonden. Het was zelfs zo dat de mensen hem op een paard hadden zien vliegen dat aan een oog blind was en het achtergedeelte van een leeuw en de staart van een beer had.

Wat dit allemaal betekent? Kom eens langs bij de OZO en ik zal u het graag vertellen.

Met vriendelijke groeten Jacqueline Voskuil.

